

Briselē, 2018. gada 27. martā
(OR. en)

8413/18

Starpiestāžu lieta:
2018/0112 (COD)

MI 295
COMPET 250
DIGIT 77
IND 108
TELECOM 102
PI 42
AUDIO 27
JUSTCIV 97
CODEC 649
IA 111

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Direktors <i>Jordi AYET PUIGARNAU</i> kungs, Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā
Saņemšanas datums:	2018. gada 26. aprīlis
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i> kungs
K-jas dok. Nr.:	COM(2018) 238 final
Temats:	Priekšlikums – EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA par taisnīguma un pārredzamības veicināšanu komerciālajiem lietotājiem paredzētos tiešsaistes starpniecības pakalpojumos

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2018) 238 *final*.

Pielikumā: COM(2018) 238 *final*

Briselē, 26.4.2018.
COM(2018) 238 final

2018/0112 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

**par taisnīguma un pārredzamības veicināšanu komerciālajiem lietotājiem paredzētos
tiešsaistes starpniecības pakalpojumos**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SEC(2018) 209 final} - {SWD(2018) 138 final} - {SWD(2018) 139 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Tiešsaistes platformas ir galvenie digitālās tirdzniecības veicinātāji. Pašlaik vairāk nekā miljons ES uzņēmumu, lai sasniegtu savus klientus, tirgojas ar tiešsaistes platformu palīdzību,¹ un ir aprēķināts, ka aptuveni 60 % privātā patēriņa un 30 % sabiedriskā patēriņa preču un pakalpojumu pārdošanas darījumu, kas attiecas uz kopējo digitālo ekonomiku, tiek veikti ar tiešsaistes starpnieku palīdzību.² Šī tiešsaistes starpniecība parasti gūst labumu no svarīgas, uz datiem balstītas tiešas un netiešas tīkla ietekmes, kam ir tendence radīt tikai ierobežotu veiksmīgu platformu skaitu tajā ekonomikas segmentā, kur starpniecība tiek veikta. Šī augošā darījumu starpniecība caur tiešsaistes platformām kopā ar spēcīgu netiešu tīkla ietekmi, ko var pastiprināt uz datiem balstītas tiešsaistes platformu priekšrocības, palielina uzņēmumu atkarību no tiešsaistes platformām kā tirgu un patērētāju “vārtziņiem”. Asimetriju starp nelielā vadošo platformu skaita – kas ne vienmēr dominē konkurences tiesību ziņā – relatīvo tirgus potenciālu saasina sadrumstalota piedāvājuma puse, ko veido tūkstošiem nelielu tirdzniecības uzņēmumu. Līdzvērtīga dinamika nav novērojama attiecībā uz tiešsaistes platformām, kas veic uzņēmumu darījumus ar uzņēmumiem (B2B); šajos darījumos gan komerciālie lietotāji, gan tiešsaistes platformas tiecas veidot lielus un sarežģītus uzņēmumus, kas spēj vieglāk nodrošināt sabalansētas līgumattiecības. 2006. gada Komisijas pētījumā³ tika novērots, ka risku izpratne ir viens faktors, kas attur no plašas B2B tiešsaistes tirdzniecības vietu pieņemšanas.

Šajā iniciatīvā iekļautie tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji galvenokārt ir tiešsaistes elektroniskās tirdzniecības vietas, tiešsaistes programmatūras lietotņu veikali un tiešsaistes sociālie mediji. Visi šie dažādie tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji, nodrošinot informācijas sabiedrības pakalpojumus, cenšas veicināt tiešu darījumu uzsākšanu starp komerciālajiem lietotājiem un patērētājiem, kuriem ir saistošs līgums, neatkarīgi no tā, vai darījumi tiek noslēgti tiešsaistē vai bezsaistē. Lai veicinātu šādus tiešos darījumus, šie tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji pēc būtības ļauj komerciālajiem lietotājiem, kas piedāvā patērētājiem preces un pakalpojumus, uzturēties tiešsaistē bez nepieciešamības uzturēt atsevišķu tīmekļa vietni. Papildus tam tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji nereti veicina atsevišķu komerciālo lietotāju un patērētāju tiešu saziņu, izmantojot iegultu tiešsaistes saziņas saskarni. Attiecībā uz tiešsaistes sociālajiem medijiem jāatzīmē, ka noteikti šīs kategorijas tiešsaistes pakalpojumu sniedzēji faktiski iekļauj dažādus tiešsaistes starpniecības pakalpojumus vienā un tai pašā digitālajā vidē; tos visus var iekļaut šajā iniciatīvā. Piemēram, uzņēmumu lapās patērētāji var atrast vietējus uzņēmumus un pakalpojumu sniedzējus, un tas ievērojami veicina uzņēmumu darījumus ar patērētājiem (B2C). Šādas uzņēmumu lapas arvien biežāk tiek apvienotas ar tiešās rezervēšanas vai pirkšanas darbībām, pārvēršot šos pakalpojumus par tiešsaistes elektroniskām tirdzniecības vietām.

¹ [Copenhagen Economics](#), “Tiešsaistes starpnieki: ietekme uz ES ekonomiku”, 2015.

² *Turpat.*

³ Juridisks pētījums par negodīgu komercpraksi B2B tiešsaistes tirdzniecības vietās, 2006. gada maijs, ENTR/04/69.

Lai gan tiešsaistes platformām ir liels efektīvas piekļuves potenciāls (pārrobežu) tirgiem, Eiropas uzņēmumi nevar pilnībā izmantot šīs ekonomikas potenciālu samērā lielā iespējami kaitējošas tirdzniecības prakses apjoma un efektīvu tiesiskās aizsardzības mehānismu trūkuma dēļ Savienībā. Tai pašā laikā attiecīgie tiešsaistes pakalpojumu sniedzēji radušās sadrumstalotības dēļ saskaras ar grūtībām strādāt vienotajā tirgū.

Uzņēmumu atkarība no noteiktiem tiešsaistes pakalpojumiem netieši nozīmē to, ka šādiem tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem ir iespējas iesaistīties potenciāli kaitējošā tirdzniecības praksē, kas ierobežo komerciālo lietotāju tirgošanos caur tiem un uzticības samazināšanās risku, it īpaši: neskaidras izmaiņas noteikumos bez iepriekšēja paziņojuma; preču vai pakalpojumu izslēgšana no saraksta un kontu darbības apturēšana bez skaidra iemeslu formulējuma; pārredzamības trūkums attiecībā uz preču un pakalpojumu un uzņēmumu, kas tos piedāvā, ranžēšanu; neskaidri noteikumi par piekļuvi pakalpojumu sniedzēju savāktajiem datiem un to izmantošanu; kā arī pārredzamības trūkums attiecībā uz pašu pakalpojumu sniedzēju konkurējošo pakalpojumu atbalstīšanu un tā sauktajām lielākās labvēlības režīma (*MFN*) klauzulām, kas ierobežo uzņēmumu spēju piedāvāt pievilcīgākus nosacījumus, izmantojot kanālus, kas nav tiešsaistes starpniecības pakalpojumi.

Turklāt tiešsaistes galvenās meklētājprogrammas var būt arī nozīmīgi interneta datplūsmas avoti uzņēmumiem, un tas var ietekmēt tādu korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāju komerciālos panākumus, kuri piedāvā preces vai pakalpojumus tiešsaistē iekšējā tirgū. Tīmekļa vietņu, tostarp tādu vietņu, ar kuru palīdzību uzņēmumi piedāvā savas preces un pakalpojumus, ranžēšana, ko veic tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzēji, būtiski ietekmē patērētāju izvēli un šādu korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāju komerciālos panākumus. Tādējādi, pat ja ar šiem korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem nav līgumattiecību, tiešsaistes galvenās meklētājprogrammas vienādā mērā uzrāda atkarības izraisītu problēmu, īpaši ar potenciāli kaitējošu ranžēšanas praksi, kas var ietekmēt komerciālos lietotājus.

Pašreizējais tiesiskais regulējums var nebūt efektīvs ne dažu šādu praksi novēršanā, ne arī efektīvas tiesiskās aizsardzības nodrošināšanā. Būtiska radusies pārvaldības sadrumstalotība ES vēl vairāk sarežģī normatīvo vidi. Tas galvenokārt attiecas uz komerciālajiem lietotājiem, tomēr šī situācija ietekmē visus daudzpusīgās tiešsaistes platformu ekosistēmas dalībniekus, tostarp patērētājus, kuru iespējas izvēlēties konkurētspējīgas preces un pakalpojumus var sašaurināties.

Šo priekšlikumu papildina Komisijas lēmums izveidot Tiešsaistes platformu ekonomikas novērošanas centra ekspertu grupu, kuras uzdevums pēc būtības ir pārraudzīt Savienības tiešsaistes platformu ekonomikas iespējas un problēmas, tostarp jautājumus, kas saistīti ar Komisijas ierosinātās regulas piemērošanu.

- **Atbilstība pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Savienības līmenī nav tiesību aktu, kas regulētu šeit apskatāmās tiešsaistes uzņēmumu darbību ar uzņēmumiem starpniecības attiecības.

Savienības konkurences tiesības *inter alia* attiecas uz uzņēmumu darbībām, kas nav saderīgas ar konkurenci. Šajā iniciatīvā iekļautā vienpusējā potenciāli kaitējošā tirdzniecības prakse ne vienmēr pārkāpj LESD 101. vai 102. pantā minētās ES konkurences tiesības. Tādējādi Savienības vai valsts līmeņa konkurences tiesības ne vienmēr pievēršas visiem šajā iniciatīvā iekļautajiem problēmu veidiem.

Patērētāju tiesību aizsardzības akti pievēršas virknei potenciāli kaitējošu tirdzniecības prakšu, ES līmenī īpaši ar Direktīvu 2005/29/EK⁴ par negodīgu komercpraksi un Padomes Direktīvu 93/13/EEK⁵ par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos. Šajās direktīvās tiek pieprasīts augsts pārredzamības līmenis un “profesionālā rūpība”. Tomēr to darbības joma attiecas tikai uz B2C darījumiem. Turpretim Direktīva 2006/114/EK⁶ par maldinošu un salīdzinošu reklāmu aptver noteiktas B2B attiecības. Tā ir paredzēta tirgotāju aizsardzībai pret maldinošu reklāmu un tās sekām, un tajā ir formulēti apstākļi, kādos ir pieļaujama salīdzinoša reklāma. Tomēr pēdējā minētajā instrumentā izklāstītie noteikumi attiecas tikai uz reklāmas praksi un nepievēršas iepriekš minētajai potenciāli kaitējošai tirdzniecības praksei, kas rodas starp tiešsaistes platformām un to komerciālajiem lietotājiem pastāvošu līgumattiecību rezultātā.

• **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Šā priekšlikuma mērķis ir nodrošināt taisnīgu, prognozējamu, ilgtspējīgu un uzticamu tiesisku vidi komerciālajiem lietotājiem, korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem, tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem un tiešsaistes meklētājprogrammām, kas ierobežos platformu un uzņēmumu kaitējošas tirdzniecības prakses gadījumus un ietekmi, kas rodas noteiktās darbībās tiešsaistē, tādējādi aizsargājot uzticamību tiešsaistes platformu ekonomikai un novēršot turpmāku digitālā vienotā tirgus tiesisku sadrumstalotību.

Tādējādi iniciatīva palīdz sasniegt digitālā vienotā tirgus stratēģijas mērķus, radot skaidru, pārredzamu un stabilu tiesisko vidi tiešsaistes B2C pakalpojumu sniedzējiem un komerciālajiem lietotājiem, lai novērstu tirgus sadrumstalotību un ļautu visiem dalībniekiem izmantot jauno tirgus dinamiku taisnīgos un līdzsvarotos apstākļos un ar pienācīgu pārredzamības pakāpi.

Priekšlikums ir saskanīgs ar vairākām citām Savienības politikas jomām un noteikumiem. Īpaši tas papildina konkurences noteikumus un iepriekš minētās patērētāju aizsardzības tiesības, neietekmējot šo noteikumu piemērošanu.

Turklāt, īpaši attiecībā uz tiesisko aizsardzību, priekšlikums jāizprot, ņemot vērā tādus Savienības tiesību aktus par tiesu iestāžu sadarbību civillietās kā Regula (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās⁷, Regula (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām⁸, Regula (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām⁹ un Direktīva (EK) 2008/52 par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietās¹⁰.

Pienākums nodrošināt galveno ranžēšanas parametru aprakstu papildina prasības tirgotājiem ES patērētāju tiesību aizsardzības aktu ietvaros. Šajā sakarā jāatzīmē, ka Komisija ir ierosinājusi grozījumus kā daļu no Jaunā kursa, kas orientēts uz patērētājiem¹¹, kur iekļauta prasība skaidri atklāt patērētājiem visus popularizētos meklēšanas rezultātus, balstoties uz

⁴ OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.

⁵ OV L 95, 21.4.1993., 29. lpp.

⁶ OV L 376, 27.12.2006., 21. lpp.

⁷ OV L 351, 20.12.2012., 1. lpp.

⁸ OV L 177, 4.7.2008., 6. lpp.

⁹ OV L 199, 31.7.2007., 40. lpp.

¹⁰ OV L 136, 24.5.2008., 3. lpp.

¹¹ 2018. gada 11. aprīļa COM(2018) 185 (*final*), skat. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1523880940100&uri=COM:2018:185:FIN>

maksājumiem, kā arī prasība informēt par galvenajiem parametriem, kas nosaka tiešsaistes tirdzniecības vietu ranžēšanu.

Visbeidzot, šis priekšlikums ir saderīgs ar Direktīvu 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū¹², ar ko nosaka vispārējos principus attiecībā uz informācijas sabiedrības pakalpojumu sniegšanu Savienībā.

Regulas priekšmets neskar visus iepriekš minētos pašreizējos Savienības tiesiskos aktus.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Ņemot vērā: i), ka iniciatīva ir digitālā vienotā tirgus stratēģijas galvenā daļa, ii) aplūkojamo tiešsaistes pakalpojumu pārrobežu iezīmes un iii) radušos vienotā tirgus sadrumstalotību, jo pastāv noteikti valstu tiesību akti par šeit ietvertajiem jautājumiem, LESD 114. pants rada attiecīgu juridisko pamatu šai iniciatīvai.

LESD 114. panta mērķis ir tuvināt noteikumus dalībvalstīs un nodrošināt, lai visā Savienībā tiktu piemēroti saskaņoti, nediskriminējoši noteikumi. Šāda kopīgu noteikumu piemērošana visā Savienībā risina un novērš pretrunas starp dalībvalstīm un nodrošina juridisku noteiktību, tādējādi ļaujot uzņēmumiem un patērētājiem izmantot ieguvumus no iekšējā tirgus. Kā tāda, šī iniciatīva veicina iekšējā tirgus izveidi un labu darbību.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Attiecīgo tiešsaistes pakalpojumu pārrobežu iezīmes nozīmē to, ka mērķus nav iespējams efektīvi sasniegt dalībvalstīm vienām pašām. Vadošie tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji tiek izveidoti vienā dalībvalstī, bet sniedz piekļuvi gandrīz visiem ES iedzīvotājiem gan viņu parastajā dzīvesvietā, gan ceļojot pa Savienību. Komisijas faktu vākšanai par platformu un uzņēmumu attiecībām ir svarīgi, ka noteiktus tiešsaistes pakalpojumu veidus vienlaicīgi izmanto komercpaziņojumiem, 90 % respondentu atrodoties tiešsaistē.

Tādēļ Savienības rīcība ir vienīgais veids, kā nodrošināt, lai attiecīgo pakalpojumu sniedzējiem un šo pakalpojumu izmantotājiem, neatkarīgi no noteikumos norādītajiem tiesību aktiem un foruma, tiktu piemēroti kopīgi, atbilstoši un efektīvi noteikumi. Šeit aprakstītajā konkrētajā jautājumu kopumā Eiropas Padome “*uzsver pārredzamības palielināšanas nepieciešamību platformu praksē un izmantošanā*”¹³ kā uz nākotni orientēta tiesiskā regulējuma daļu Savienībai.

• Proporcionalitāte

Šā priekšlikuma mērķis ir piedāvāt uzlabotu uzņēmējdarbības vidi komerciālajiem lietotājiem un korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem, kas veic tirdzniecību Savienībā. Vienlaicīgi attiecīgie tiešsaistes pakalpojumu sniedzēji principā joprojām var brīvi noteikt savu pakalpojumu sniegšanas vispārējo politiku un viņiem tiek piedāvāta iespēja brīvprātīgi uzņemties saistības, izmantojot nozaru kodeksus uz principiem balstīta tiesiskā regulējuma ietvaros. Tādēļ priekšlikuma mērķis ir nodrošināt pienācīgu reakciju uz konstatēto problēmu, aizsargājot tiešsaistes pakalpojumu sniedzēju inovācijas spējas. Turklāt, izvēloties regulu,

¹² OV L 178, 17.7.2000., 1. lpp.

¹³ Eiropadomes secinājumi, 2017. gada 19. oktobris, [ST 14 2017 INIT](#).

palielināsies pakalpojumu sniedzēju skaits, no kā gūs labumu visi tiešsaistes starpniecības pakalpojumu dalībnieki, jo visā Savienībā piemērojami kopīgi noteikumi pēc būtības pazeminās atbilstības nodrošināšanas izmaksas un palielinās juridisko noteiktību, īpaši pārrobežu darījumos.

Kā norādīts šajā priekšlikumā, vēlamā risinājuma proporcionalitāte atrodama arī salīdzinoši vispārīgā, uz principiem balstītā Savienības noteikumu kombinācijā ar svarīgu nozares darbības un mērķorientētas pārraudzības perspektīvu. Šī pieeja ir pielāgota ātri mainīgajai tehnoloģiju un ekonomikas videi tiešsaistē. Tiešsaistes platformu ekonomikas novērošanas centra ekspertu grupa, kas tiks izveidota paralēli šim priekšlikumam, sekos gan tiešsaistes platformu ekonomikas paplašināšanas, gan šeit ietverto konkrēto jautājumu vispārējai attīstībai, cita starpā informējot par tiesiskās pārredzamības saistībām. Tādēļ pieeja, kas ieviesta šajā regulas priekšmetā, ir proporcionāla tiešsaistes uzņēmumu darījumos ar uzņēmumiem konstatētajām problēmām.

Nemot vērā dažādu iniciatīvas komponentu administratīvo slogu, mazie uzņēmumi gūs labumu, saņemot mērķorientētu atbrīvojumu no pienākuma ieviest efektīvu iekšēju sūdzību izskatīšanas sistēmu. Jāatzīmē, ka šis konkrētais pienākums veido tikai relatīvi augsta līmeņa efektivitātes un pieejamības kritērijus, kas ļaus pakalpojumu sniedzējiem ieviest rentablus tehniskos risinājumus un tādējādi iegūt izmaksas, kas ir zemākas par vidējām. Mērķorientētais atbrīvojums garantēs, to, ka tur, kur šīs iniciatīvas rezultātā radušos administratīvo slogu nevar pilnīgi izslēgt, tiek iekļauti tikai tie uzņēmumi, kuru ieņēmumi ir pietiekami, lai to segtu.

• **Juridiskā instrumenta izvēle**

Savienības rīcības ierobežošana, lai veicinātu brīvprātīgu rīcību no nozares puses un konkrētus papildu pasākumus, ir iespējama, bet maz ticams, ka tā būtu efektīva, jo tad šī rīcība balstītos uz pašas nozares stimuliem un vēlmi mainīt esošo stāvokli. Gan pakalpojumu sniedzēji, gan to komerciālie lietotāji vēlas palielināt starpniecību un darījumus ar patērētājiem platformās, tomēr viņu īstermiņa interese problēmu risināšanā rodas no tā, ka viņu komercdarbības attiecības nav pietiekami izlīdzinātas. Arī iepriekšēja pieredze ar Piegādes ķēdes iniciatīvu (PKI) pārtikas sektorā rāda, ka pilnīgi brīvprātīgas iniciatīvas nav piemērotas tāda funkcionējoša neatkarīga tiesiskās aizsardzības mehānisma un taisnīgu noteikumu izveidei, kas būtu pievilcīgi un uzticami abām tirgus pusēm. Neskatoties uz zināmu progresu (labas prakses principu izstrāde un pārvaldības grupas izveide), lauksaimniecības pakalpojumu sniedzēji – kas tiek uzskatīti par galvenajiem labuma guvējiem no shēmas, nav pievienojušies shēmai bažās par konfidencialitāti un piemērošanu. Tikmēr 21 dalībvalsts jau ir pieņēmusi likumus un iniciatīvas, lai cīnītos pret potenciāli kaitējošu tirdzniecības praksi pārtikas piegādes ķēdē.

Šā iemesla dēļ konstatētās problēmas var efektīvi risināt tikai ar leģislatīva instrumenta palīdzību. Regulai būtu dodama priekšroka arī tāpēc, ka tā ir tieši piemērojama dalībvalstīs, nosaka vienāda līmeņa saistības privātiem dalībniekiem un ļauj saskaņoti piemērot noteikumus pēc būtības pārrobežu tiešsaistes tirdzniecībai ar starpnieku palīdzību un meklēšanai tiešsaistē. Tādējādi tiks arī risināta un novērsta digitālā vienotā tirgus sadrumstalotība.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Ziņojumā par patērētāju un tirgvedības tiesību atbilstības pārbaudi¹⁴ ir secināts, ka jāapsver ar B2B attiecībām saistītu izmaiņu izdarīšana maldinošas un salīdzinošas reklāmas direktīvā, lielā mērā apstiprinot 2012. gada Komisijas paziņojumā pasludināto nodomu pārskatīt šo direktīvu¹⁵. Tomēr ES patērētāju tiesību direktīvu sākotnējā ietekmes novērtējuma mērķniecīgā pārskatīšanā tika uzsvērts, ka atbilstības pārbaudes secinājumi drīzāk informē šo iniciatīvu par platformas darījumiem ar uzņēmumiem konkrēti digitālā vienotā tirgus kontekstā. Tādēļ šī iniciatīva ir balstīta uz secinājumiem, kas izdarīti jaunākajā patērētāju un tirgvedības tiesību atbilstības pārbaudē.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Komisija ir veikusi plašas apspriedes par B2B problēmām, kas radušās tiešsaistes platformu ekosistēmā. Pirmkārt, pirms Komisijas paziņojuma par tiešsaistes platformām¹⁶ 2016. gada maijā, plašas apspriedes ļāva skaidrāk definēt problēmu un uzsākt padziļinātu faktu vākšanu. Otrkārt, rīkojot vairākus seminārus un plašas apspriedes, kur izmantoti vairāki apsekojumi, tika formulēta problēma un tika izstrādāti provizoriski politikas risinājumi. Visbeidzot, padziļinātas mērķa grupas, semināri, aptauja un atklāts izklāsts dalībvalstīm veicināja politikas risinājumu izstrādi un pārbaudi. Papildus izmantotajiem apspriešanās instrumentiem, Komisijas dienesti divpusējās sanāksmēs ir tikušies un apspriedušies ar daudzām ieinteresētajām personām.

Komerčiālie lietotāji, jo īpaši mikrouzņēmumi, mazie un vidējie uzņēmumi, kopumā atbalsta leģislatīvu rīcību, lai nodrošinātu efektīvas tiesiskās aizsardzības iespējas un lielāku ranžēšanas prakses pārredzamību, lielākās labvēlības režīma (cenu paritātes) klauzulas, kā arī pārredzamību izslēgšanā no saraksta.

Lielākā daļa to attiecīgo pakalpojumu sniedzēju, ar kuriem tika veiktas apspriedes, atzīst, ka skaidrojuma sniegšana komerciālajam lietotājam par izslēgšanu no saraksta vai piedāvājuma atsaukšanu ir pamatots tiesisks pienākums, pieņemot, ka tiek ievērotas viņu tiesiskās saistības izņemt nelegālu saturu un sadarboties ar izmeklēšanas veicējiem. Šie pakalpojumu sniedzēji argumentēja, ka viņi neredz pamatojumu ārējai strīdu izšķiršanai, jo viņi uzticas savām iekšējām strīdu izšķiršanas sistēmām. Kopumā viņi nesaskata problēmu paziņošanas termiņa par izmaiņām noteikumos ieviešanā, tomēr viņi neatbalsta stingrus paziņošanas termiņus. Attiecībā uz ranžēšanas un datu izmantošanas pārredzamību, pakalpojumu sniedzēji drīzāk piekrīt relatīvi plašas informācijas publiskošanas saistībām, bet brīdina par krāpšanos un manipulācijām ar algoritmiem pārāk lielas pārredzamības gadījumā. Kopumā pakalpojumu sniedzēji atbalsta tiešsaistes platformu ekonomikas pārraudzības ideju ar nosacījumu, ka šāda pārraudzība pilnīgi respektē viņu tirdzniecības noslēpumus.

Daudzi eksperti no dalībvalstu pārvaldēm uzskata, ka ir būtiski visas problēmas, kas radušās tiešsaistes uzņēmumu darījumos ar uzņēmumiem, risināt ar noteikumu palīdzību. Viņi uzskata arī, ka pārredzamības pienākuma proporcionalitāte ir atkarīga no precīza formulējuma un

¹⁴ ES patērētāju un tirgvedības tiesību *REFIT* atbilstības pārbaudes pārskatu skat. http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=59332

¹⁵ COM (2012) 702 galīgā redakcija.

¹⁶ COM (2016) 288 *final*.

pakalpojumu sniedzēja lieluma. Tādos jautājumos kā paziņošanas termiņi domas daļās, atkarībā no pieredzes valsts līmenī, sākot ar uzskatiem, ka regulēšana nav nepieciešama un beidzot ar atbalstu obligātiem noteiktiem paziņošanas termiņiem. Daži valstu eksperti uzskata arī, ka noteikumi ir jāvienkāršo, lai padarītu tos pārredzamus un uzņēmumiem vienkāršāk lietojamus. Valstu eksperti, ar kuriem tika veiktas apspriedes, atbalsta tiesiskās pārredzamības pienākumu sniegt paziņojumu par iemesliem izslēgšanai no saraksta. Viņiem ir kopīgs vispārējs uzskats, ka prasības, kas saistītas ar izslēgšanu no saraksta, ir jāaskāņo ar nelegālā satura/paziņošanas un rīcības procedūrām. Pienākums nodrošināt ranžēšanas kritēriju pārredzamību kopumā tiek uzskatīts par proporcionālu un likumīgu. Ranžēšanas jautājumos pieredzējušāki eksperti atbalsta pasākumus, kas atrisinātu laikus pamanītas problēmas, lai gan daži uzskata, ka šis jautājums jārisina ar komercietību un konkurences tiesību aktu palīdzību. Plašs atbalsts sniegts uzskatam, ka i) jāizvēlas pārredzamības pienākums, kas aptvertu ranžēšanas prakses kopumā, un ii) jāstrādā, lai noteiktu labāko praksi ranžēšanā. Eksperti brīdināja, ka ir nepieciešamas turpmākas diskusijas par datiem, nediskriminēšanu un lielākās labvēlības režīmu. Tomēr eksperti kopumā vienojās par tiesiskās aizsardzības nozīmīgumu. Pastāv zināmas bažas par to, ka iekšējās sūdzību izskatīšanas sistēmas varētu būt apgrūtināšas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Dažu valstu eksperti atbalsta pašreizējās labākās prakses veicināšanu (iespējams, kā pašregulējoša pasākuma daļu). Eksperti, kas pārstāv valsts iestādes, kopumā atzīst interesi par pārraudzību. Tomēr viņi kopumā iebilst pret jaunas struktūras vai Eiropas aģentūras izveidi šajā nolūkā.

Šīs iniciatīvas, kuras pamatā ir pārredzamības un tiesiskās aizsardzības pasākumi kopā ar lielāku pārraudzību, ko veic paralēli izveidotā ekspertu grupa, mērķorientētā un kopregulējošā būtība atspoguļo dažādu ieinteresēto personu grupu, ar kurām tika veiktas apspriedes, kopīgu pozīciju.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Komisija un ārēji līgumpartneri no 2015. līdz 2017. gadam veica vairākus apsekojumus, sabiedrisko apspriešanu un daudzus pētījumus. Iekšējais ekonomiskais pētījums, kā arī Kopīgā pētniecības centra sniegtais politikas izstrādes atbalsts vēl vairāk atklāja šīs iniciatīvas pamatā esošo ietekmes novērtējumu. Dalībvalstis veica papildu apspriedi tiešsaistē, kas rosināja šai iniciatīvai paredzētas e-komercijas ekspertu grupas sanāksmes sasaukšanu. Visbeidzot, Komisija organizēja lielu skaitu semināru ar akadēmiskiem ekspertiem, kuru uzskati sniedza ieguldījumu problēmas formulēšanā un pierādījumu savākšanas stratēģijas izveidē.

- **Ietekmes novērtējums**

Šis priekšlikums ir balstīts uz ietekmes novērtējumu. 2017. gada 1. decembrī Regulējuma kontroles padome sākotnēji sniedza negatīvu atzinumu ar plašiem komentāriem par šo ietekmes novērtējumu. Pēc būtiskas ietekmes novērtējuma rediģēšanas, 2018. gada 22. martā padome sniedza pozitīvu atzinumu ar atrunām. Padomes atzinums, ieteikumi un skaidrojums par to, kā tie ņemti vērā, ir iekļauti šim priekšlikumam pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumenta 1. pielikumā. 4. pielikumā ir sniegts pārskats par pusēm, ko ietekmēs šis priekšlikums, un veidiem, kā tas notiks.

Komisija ir izpētījusi dažādas politikas alternatīvas, lai sasniegtu šīs iniciatīvas galveno mērķi, kas ir – izveidot taisnīgu, prognozējamu, ilgtspējīgu un uzticamu tiešsaistes uzņēmējdarbības vidi, tai pašā laikā saglabājot un pastiprināti sekmējot uz inovācijām balstītu ekosistēmu ap tiešsaistes platformām visā ES. Šādā uzņēmējdarbības vidē komersantiem ir jābūt pieejamiem vajadzīgajiem aizsardzības pasākumiem, lai nepieļautu netaisnīgas tirdzniecības prakses radīto kaitējumu, kā arī iespējai vajadzības gadījumā iegūt efektīvu tiesisko aizsardzību. Tāpat

tam jāpievēršas pārvaldības sadrumstalotībai ES un jānovērš tā. Vēlamā kopējā regulējuma izstrādes ietvaros, lai nodrošinātu juridisko noteiktību un prognozējamību komerciālajiem lietotājiem un vienlaicīgi aizsargātu tiešsaistes pakalpojumu sniedzēju inovāciju potenciālu, tika paturēti četri politikas risinājumi. Katrs no šiem politikas risinājumiem paredzēja salīdzinoši augsta līmeņa, uz principiem balstītas tiesiskās pārredzamības un tiesiskās aizsardzības saistību piemērošanu pakalpojumu sniedzējiem, bet tās atšķīrās ietvertā potenciāli kaitējošo tirdzniecības prakšu daudzpusīguma ziņā. Turklāt divos no četriem paturētajiem risinājumiem tiesiskās pārredzamības saistību piemērošana tika paplašināta līdz pakalpojumu sniedzēju ranžēšanai galvenajās tiešsaistes meklētājprogrammās, lai palielinātu efektivitāti un nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi. Visbeidzot, vienā no pēdējiem diviem risinājumiem bija ietverts atsevišķs, tālejošs pienākums pakalpojumu sniedzējiem atbilstoši Vispārīgajai datu aizsardzības regulai¹⁷ sniegt komerciālajiem lietotājiem iespēju lūgt patērētāju piekrišanu viņu e-pasta adrešu iegūšanai un apstrādei pēc tam, kad ir veikts darījums, izmantojot pakalpojumus.

Politikas risinājums, kas paredzēja tiesiskās pārredzamības saistības ierobežotākam potenciāli kaitējošu tirdzniecības prakšu skaitam, tika novērtēts kā mazāk efektīvs. Tas palielinātu juridisko noteiktību ar tiesiskās pārredzamības un tiesiskās aizsardzības pasākumu palīdzību, bet paliktu būtisks tieša kaitējuma risks uzņēmumiem, kā arī sadrumstalotība, jo dažas ietekmīgas tirdzniecības prakses (ranžēšana, dati, diskriminācija, lielākās labvēlības režīms) tika atzītas par tādām, kas netiks pietiekami risinātas, veicot pašregulāciju.

Pārējie trīs politikas risinājumi, kas paredzēja šajā iniciatīvā iekļautās tiesiskās pārredzamības saistības pilnā potenciāli kaitējošu tirdzniecības prakšu apjomā, tika atzīti par efektīviem. Tika atzīts, ka konkrētā tiesiskās pārredzamības pienākuma – ranžēt pakalpojumu sniedzējus galvenajās tiešsaistes meklētājprogrammās – piemērošanas jomas paplašināšana šai sakarā varētu sasniegt relatīvi vislielāko efektivitātes pakāpi. Tai pašā laikā atsevišķa, tālejošāka datu kopīgošanas pienākuma iekļaušana tika atzīta par nesamērīgu, ņemot vērā, no vienas puses, konkrēto mērķi saglabāt tiešsaistes platformu ekonomikas inovāciju potenciālu un, no otras puses, nelegislatīvos pasākumus, kas tika iesniegti paralēli, lai sekmētu taisnīgu datu kopīgošanas politiku uzņēmumu darījumos ar uzņēmumiem. Turklāt paturētais politikas risinājums paredz, ka tiesiskās pārredzamības saistībām tiek pievienota pastiprināta ārēja tiešsaistes platformu tirdzniecības prakšu pārbaude, kas ir svarīgs faktors, lai stimulētu taisnīgu un prognozējamu vidi komerciālajiem lietotājiem.

Tādēļ šajā iniciatīvā iekļautās juridiski saistošas pārredzamības un tiesiskās aizsardzības saistību pilnā potenciāli kaitējošu tirdzniecības prakšu apjomā, tostarp ranžēšanas pārredzamības nodrošināšana tiešsaistes galvenajās meklētājprogrammās (kurām drīzāk tiktu piemēroti tikai kolektīvas tiesiskās aizsardzības ieviešanas noteikumi, nevis arī citi šīs ierosinātās regulas tiesiskās aizsardzības noteikumi, lai nodrošinātu samērīgumu) ir optimālā politikas izvēle. Papildus tiešsaistes platformu ekonomikas vienotā tirgus potenciāla aizsardzībai, ir paredzēts, ka priekšlikums spēs vērst pretējā virzienā kavējošo ietekmi uz tiešsaistes platformu ekonomiku, ko izraisa komerciālo lietotāju uzticības trūkums, apjomā vismaz no EUR 0,81 miljarda līdz EUR 4,05 miljardiem. Tam būs arī pozitīva sociāla ietekme, jo ierosinātā regula izraisīs apgrozījuma pieaugumu arvien lielākā skaitā ES

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

uzņēmumu, kas izmanto tiešsaistes starpniecības pakalpojumus, kas, savukārt, sniegs papildu nodarbinātības iespējas.

Lai gan e-komercijas tirdzniecības vietas, kas ir viens no šajā iniciatīvā principā iekļautajiem dažādajiem pakalpojumu sniedzēju veidiem, var ietvert fizisku preču piegādi, ko komerciālie lietotāji nodrošina patērētājiem, nav paredzams, ka šā pakalpojuma veida biežāka izmantošana šā priekšlikuma rezultātā varētu kaitīgi ietekmēt vidi. Ir paredzams, ka ar priekšlikumu saistītās atbilstības nodrošināšanas izmaksas būs nelielas un galvenokārt ietekmēs tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējus un tiešsaistes meklētājprogrammas. Ierosinātās juridiskās saistības izveidot iekšēju sūdzību izskatīšanas sistēmu uzliek pakalpojumu sniedzējiem salīdzinoši vislielāko potenciālo slogu, un mazākiem pakalpojumu sniedzējiem, visticamāk, tas radītu atbilstības nodrošināšanas izmaksas. Tādēļ Komisijas 2003. gada ieteikumā par MVU¹⁸ definētie mazie uzņēmumi tiek atbrīvoti no šā konkrētā nosacījuma. Tādēļ priekšlikums ir atzīts par samērīgu.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Kā minēts iepriekš, mazie uzņēmumi gūs labumu, jo saņems mērķorientētu atbrīvojumu no pienākuma ieviest iekšēju sūdzību izskatīšanas sistēmu. Priekšlikums ir īpaši paredzēts tiešsaistes starpniecības pakalpojumu ilgtspējīgas izaugsmes veicināšanai, un tas būs pilnīgi tehnoloģiski neitrāls.

- **Pamattiesības**

Savienība ir apņēmusies ievērot augstus pamattiesību standartus. Konkrētais savlaicīgas un efektīvas komerciālo lietotāju tiesiskās aizsardzības mērķis palielina komerciālo lietotāju tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību un taisnīgu tiesu (Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants), ciktāl tas uzlabotu piekļuvi tiesu varai.

Turklāt taisnīgā, prognozējamā, ilgtspējīgā un uzticamā tiešsaistes uzņēmējdarbības vide, ko šis priekšlikums paredz izveidot, aizsargās atbilstīgu līdzsvaru, lai pakalpojumu sniedzēji un viņu komerciālie lietotāji varētu brīvi veikt uzņēmējdarbību (Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 16. pants). Regulas priekšmetā noteiktie pārraudzības pasākumi ir priekšnosacījums, lai pārraudzītu, vai netiek pārmērīgi ierobežotas pamattiesības veikt uzņēmējdarbību attiecībā uz vājāko pusi uzņēmumu darījumu attiecībās ar uzņēmumiem.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikums nekādā veidā neietekmēs ES budžetu.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Ietekmes attīstības pārraudzība veido galveno daļu no ierosinātās ieviešanas šajā sfērā, tiešsaistes platformu ekonomikai paliekot dinamiskai ekonomikas jomai, kas ātri attīstās. Tādēļ pārraudzība ir sadalīta divās stratēģiskās daļās.

Viena ir uzticēta speciālai ekspertu grupai, kas kopā ar Komisijas ierēdņu darba grupu veido ES Tiešsaistes platformu ekonomikas novērošanas centru. Kā noteikts Komisijas Lēmumā

¹⁸ Komisijas 2003. gada 6. maija Ieteikums 2003/361/EK par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

C(2018)2393, ekspertu grupa sniegs ieteikumus un padziļināti analizēs tiešsaistes platformu ekonomikas attīstību, īpaši saistībā ar algoritmisku lēmumu pieņemšanu, piekļuvi datiem, atbildību par tiešsaistē parādītajiem materiāliem, pārredzamību un pārskatabildību B2B attiecībās tiešsaistes reklāmā, atšķirīgu attieksmi un ierobežojumiem komerciālajiem lietotājiem piedāvāt atšķirīgus nosacījumus, izmantojot citus izplatīšanas kanālus. Tāpat tā attiecīgos gadījumos darbosies kopā ar citām saistītām ES un dalībvalstu izveidotām ekspertu grupām un izcilības centriem.

Otrā daļa ir konkrēta ietekmes attīstības pārraudzība, kas saistīta ar regulas priekšmeta regulatīvajiem un pašregulējošajiem komponentiem.

Komisija pārraudzīs tiešsaistes platformu ekonomikas tirgus indikatorus, īpaši caur ES Tiešsaistes platformu ekonomikas novērošanas centru, kā arī, balstoties uz ekspertu darba grupas darbu. Šajā analizē ir iekļauti tādi dati kā: uzņēmumu, kas veic tirdzniecību, izmantojot tiešsaistes starpniecības pakalpojumus, skaits un tipi, sūdzību, kas apstrādātas ar iekšējas un ārējas tiesiskās aizsardzības palīdzību, skaits un tipi, veiksmīgi atrisinātu gadījumu skaits, gadījuma atrisināšanai nepieciešamais laiks, izveides vieta, ES tirdzniecības pakalpojumu sniedzēju lielums, ietverot ES tirgū realizēto pakalpojumu apgrozījumu, kas sasniegts, veicot tiešsaistes starpniecību. Divu gadu laikā no ES novērošanas centra darbības uzsākšanas Komisijas dienesti sagatavos ziņojumu, balstoties uz tā darbību, un izvērtēs pašreizējo stāvokli un gūtos panākumus politikas mērķu sasniegšanā un jebkuru neatrisināto jautājumu atrisināšanā.

Priekšlikuma efektivitāte un lietderīgums tiks pārraudzīts, izmantojot noteiktus indikatorus, lai informētu politikas izstrādātājus par potenciāli kaitējošas tirdzniecības prakses veidošanos. Pēc tam tiks novērtēta ieviešanas ietekme, un attiecīgos gadījumos šis novērtējums rosinās pārskatīt ierosināto regulu, kā noteikts attiecīgajā pārskatīšanas klauzulā; tas notiks trīs gadus pēc regulas stāšanās spēkā un pēc tam ik pēc trim gadiem.

• **Konkrētu priekšlikuma noteikumu sīks skaidrojums**

1. pantā ir precizēts ierosinātās regulas priekšmets un noteikta tās darbības joma. Tajā ir izskaidrots, ka priekšlikumā ir noteiktas saistības tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem un, dažos aspektos, tiešsaistes meklētājprogrammām nodrošināt attiecīgi komerciālajiem lietotājiem un korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem atbilstošu pārredzamību un piedāvāt viņiem noteiktas tiesiskās aizsardzības iespējas. Tajā ir izskaidrota arī regulas priekšmeta ģeogrāfiskā darbības joma, kas atspoguļo šo tiešsaistes pakalpojumu pārrobežu iezīmes, kad Savienības ietvaros veikto darbību un darījumu starpnieki var būt pakalpojumu sniedzēji, kas nav izveidoti Savienībā.

2. pantā ir sniegtas piemērojamās juridiskās definīcijas.

3. pantā ir noteiktas tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēju izmantoto, iepriekš noteikto standarta noteikumu prasības pēc skaidrības, pieejamības un pārveidošanas.

4. pantā ir noteiktas prasības tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējam formulēt iemeslus, ja tas uz laiku aptur vai pārtrauc sniegt komerciālajam lietotājam savus starpniecības pakalpojumus.

5. pantā ir noteiktas prasības noteikumos, ko izmanto tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējs, aprakstīt galvenos parametrus, kas nosaka komerciālo lietotāju ranžējumu meklēšanas rezultātos, ietverot aprakstu, ja ranžējumu ietekmē komerciālo lietotāju tiešas vai netiešas atbildības sniegšana pakalpojumu sniedzējam. Pantā ir noteiktas līdzīgas prasības norādīt galvenos tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzēju izmantotos ranžēšanas

parametrus, izklāstot tos ar viegli pieejama publiska apraksta palīdzību. Tajā ir noteikts arī, ka noteicošo ranžēšanas parametru aprakstā attiecīgajiem komerciālajiem lietotājiem un korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem ir jāgūst pietiekama izpratne par piedāvāto preču vai pakalpojumu īpašību, šo īpašību atbilstības patērētājiem, kā arī izmantoto tīmekļa vietņu uzbūves īpašību iespējamo ietekmi tiešsaistes meklētājprogrammu kontekstā.

6. pantā ir noteiktas prasības noteikumos, ko izmanto tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējs, sniegt aprakstu par jebkādu atšķirīgu attieksmi pret paša tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēja piedāvātajām precēm un pakalpojumiem vai pret komerciālajiem lietotājiem, ko tas kontrolē.

7. pantā ir noteikta prasība standarta noteikumos, ko izmanto tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējs, iekļaut aprakstu par piekļuvi personas datiem vai citiem datiem, ko komerciālie lietotāji vai patērētāji sniedz tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem vai kas tiek radīti šādu pakalpojumu sniegšanas rezultātā.

8. pantā ir noteikta prasība noteikumos, ko izmanto tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējs, sniegt un publicēt pamatojuma aprakstu par iespēju ierobežošanu komerciālajiem lietotājiem piedāvāt atšķirīgus nosacījumus patērētājiem preču un pakalpojumu iegūšanā veidos, kas atšķiras no tiešsaistes starpniecības pakalpojumiem.

9. pantā ir noteikta prasība tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējam nodrošināt iekšēju sistēmu kā izskatīt komerciālo lietotāju sūdzības, kopā ar prasībām, kas attiecas uz šādu sūdzību izskatīšanu, tostarp saistības pienācīgi ātri un efektīvi izskatīt sūdzības un skaidrā, nepārprotamā veidā paziņot par rezultātu komerciālajam lietotājam. Tajā ir noteikta arī prasība iekļaut noteikumos konkrētu informāciju par iekšējo sūdzību izskatīšanas sistēmu. Turklāt tajā ir noteikts pienākums tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem publicēt ziņojumus par izvirzīto sūdzību skaitu, sūdzību priekšmetu, laiku, kas nepieciešams, lai izskatītu sūdzības un par sūdzībām pieņemto lēmumu.

10. pantā ir noteikta prasība tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem savos noteikumos norādīt vienu vai vairākus mediatorus, kurus pakalpojumu sniedzējs vēlas iesaistīt, lai panāktu vienošanos strīdā ārpus tiesas, piemēram, kad problēma nav atrisināta, izmantojot iekšējo sūdzību izskatīšanas sistēmu (kas noteikta 9. pantā). Turklāt tajā ir noteiktas prasības mediatoriem, tostarp objektivitāte, pieejamība, kompetence un resursi, kā arī pienākums tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem iesaistīties mediācijā labā ticībā. Pantā noteiktās prasības neskar nevienas puses tiesības uzsākt tiesvedību.

11. pantā ir noteikta prasība Komisijai iedrošināt tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējus individuāli vai kopīgi izveidot vienu vai vairākas neatkarīgas mediatoru organizācijas, lai sekmētu tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniegšanas un saņemšanas gaitā radušos strīdu izšķiršanu ārpus tiesas, īpaši, ņemot vērā to pārrobežu iezīmes.

12. pantā ir noteiktas tiesības pārstāvošajām organizācijām, apvienībām vai publiskām iestādēm uzsākt tiesvedību, lai pārtrauktu vai aizliegtu jebkuru regulā iekļauto tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējam piemērojamo prasību neievērošanu. Turklāt ir noteikta prasība pārstāvošajām organizācijām un apvienībām ievērot atbilstību tādām noteiktām prasībām kā bezpeļņas raksturs, juridiskas iestādes statuss attiecīgās dalībvalsts tiesību aktu ietvaros, kā arī censties sasniegt mērķus, kas ir to komerciālo lietotāju kopējās interesēs, ko viņi pārstāv.

13. pantā ir noteikta prasība Komisijai iedrošināt tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējus, kā arī tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzējus un to pārstāvošās organizācijas un apvienības izstrādāt rīcības kodeksus.

14. pantā ir noteikta prasība Komisijai regulāri novērtēt regulu, pirmo reizi trīs gadus pēc dienas, kad regula stājusies spēkā.

15. pantā ir noteikts datums, kad regulu sāk piemērot, t. i. sešus mēnešus pēc publikācijas dienas.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

par taisnīguma un pārredzamības veicināšanu komerciālajiem lietotājiem paredzētos tiešsaistes starpniecības pakalpojumos

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu²,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Tiešsaistes starpniecības pakalpojumi ir galvenie uzņēmējdarbības, tirdzniecības un inovācijas veicinātāji, tie var arī uzlabot patērētāju labklājību, un tos aizvien biežāk izmanto gan privātais, gan publiskais sektors. Šie pakalpojumi sniedz piekļuvi jauniem tirgiem un paver jaunas komerciālas izdevības, tādējādi ļaujot uzņēmumiem izmantot iekšējā tirgus sniegtās priekšrocības. Tie ļauj minētās priekšrocības izmantot arī Savienības patērētājiem, jo īpaši paplašinot patērētājiem tiešsaistē piedāvāto preču un pakalpojumu klāstu.
- (2) Tiešsaistes starpniecības pakalpojumiem var būt izšķirīga nozīme to uzņēmumu komerciālos panākumos, kas šādu pakalpojumus izmanto, lai sasniegtu patērētājus. Augošais skaits darījumu, kuros izmanto tiešsaistes starpniecības pakalpojumus un kurus veicina spēcīgs un uz datiem balstīts netiešs tīkla efekts, palielina šādu komerciālo lietotāju (tostarp mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu) atkarību no minētajiem pakalpojumiem, kas tiem vajadzīgi, lai sasniegtu patērētājus. Ņemot vērā pieaugošo atkarību, minēto pakalpojumu sniedzējiem bieži vien ir lielākas iespējas aizstāvēt savas intereses un faktiski rīkoties vienpusēji veidā, kas ir netaisnīgs un var kaitēt uzņēmumu, kuri ir to lietotāji, leģitīmajām interesēm un netiešā veidā arī Savienības patērētājiem.
- (3) Uzņēmumiem, kas preces un pakalpojumus patērētājiem piedāvā tīmekļa vietnēs, nozīmīgs interneta datplūsmas avots var būt tiešsaistes meklētājprogrammas, tāpēc tās var ievērojami ietekmēt tādu korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāju komerciālos panākumus, kuri savas preces vai pakalpojumus iekšējā tirgū piedāvā tiešsaistē. Savukārt patērētāju izvēli un šādu korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāju komerciālos panākumus būtiski ietekmē tas, kā tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzēji ranžē tīmekļa vietnes, tostarp tādas, kurās korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāji piedāvā savas preces un pakalpojumus. Tādējādi tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzēji, pat ja

¹ OV C [...], [...], [...]. lpp.

² OV C [...], [...], [...]. lpp.

viņiem nav līgumattiecību ar šiem korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem, faktiski var vienpusēji rīkoties veidā, kas ir netaisnīgs un var kaitēt korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāju legītajām interesēm un netiešā veidā arī Savienības patērētājiem.

- (4) Situācijās, kad tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēju vienpusēja rīcība noved pie tiesvedības, komerciālo lietotāju atkarība no šādiem pakalpojumiem nosaka to, ka bieži vien šo lietotāju iespējas gūt tiesisko aizsardzību ir visai ierobežotas. Daudzos gadījumos šie pakalpojumu sniedzēji nepiedāvā pieejamu un efektīvu iekšējo sūdzību izskatīšanas sistēmu. Izveidotie strīdu alternatīvas izšķiršanas mehānismi dažādu iemeslu dēļ, tostarp sakarā ar specializētu mediatoru trūkuma un komerciālo lietotāju bailēm no atbildes rīcības, arī var izrādīties neefektīvi.
- (5) Tiešsaistes starpniecības pakalpojumiem un tiešsaistes meklētājprogrammām, kā arī komercdarījumiem, ko veicina minētie pakalpojumi, piemīt pārrobežu potenciāls, un mūsdienu ekonomikā tie ir īpaši svarīgi pareizai Savienības iekšējā tirgus darbībai. Dažu šo pakalpojumu sniedzēju iespējamā netaisnīgā un kaitējošā tirdzniecības prakse attiecībā uz komerciālajiem lietotājiem un korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem kavē šā potenciāla pilnīgu īstenošanu un negatīvi ietekmē iekšējā tirgus pareizu darbību. Turklāt šā potenciāla pilnīgu īstenošanu kavē un iekšējā tirgus pareizu darbību negatīvi ietekmē dažu dalībvalstu atšķirīgie tiesību akti, kas ar atšķirīgu efektivitātes pakāpi regulē šos pakalpojumus, savukārt citas dalībvalstis vēl tikai apsver šādu tiesību aktu pieņemšanu.
- (6) Tāpēc, lai iekšējā tirgū izveidotu taisnīgu, paredzamu, ilgtspējīgu un uzticamu tiešsaistes uzņēmējdarbības vidi, Savienības līmenī būtu jāizveido vienots un mērķtiecīgs obligāto noteikumu kopums, jo īpaši panākot, ka tiešsaistes starpniecības pakalpojumu komerciālajiem lietotājiem tiek nodrošināta pienācīga pārredzamība, kā arī efektīvas tiesiskās aizsardzības iespējas visā Savienībā. Šiem noteikumiem būtu jānodrošina arī pienācīga pārredzamība attiecībā uz korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāju ranžēšanu meklēšanas rezultātos, ko ģenerē tiešsaistes meklētājprogrammas. Vienaļpusē minētajiem noteikumiem vajadzētu būt tādiem, kas pasargā visas tiešsaistes platformu ekonomikas inovācijas būtisko potenciālu.
- (7) Tā kā tiešsaistes starpniecības pakalpojumiem un tiešsaistes meklētājprogrammām parasti ir pasaules mērogs, šī regula būtu jāpiemēro minēto pakalpojumu sniedzējiem neatkarīgi no tā, vai viņi darījumdarbību veic kādā dalībvalstī vai arī ārpus Savienības, ja vien ir izpildīti divi kumulatīvi nosacījumi. Pirmkārt, komerciālajiem lietotājiem vai korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem darījumdarbība būtu jāveic Savienībā. Otrkārt, komerciālajiem lietotājiem vai korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem, sniedzot minētos pakalpojumus, savas preces vai pakalpojumi būtu jāpiedāvā patērētājiem, kuri vismaz attiecībā uz daļu darījuma atrodas Savienībā. Šādiem patērētājiem būtu jāatrodas Savienībā, bet to dzīvesvietai nav jābūt Savienībā un tiem nav jābūt kādas dalībvalsts valstspiederīgajiem. Tādējādi šī regula nebūtu jāpiemēro gadījumos, kad komerciālie lietotāji vai korporatīvie tīmekļa vietņu lietotāji neveic darījumdarbību Savienībā vai kad tie veic darījumdarbību Savienībā, bet tiešsaistes starpniecības pakalpojumus vai tiešsaistes meklētājprogrammas izmanto, lai preces vai pakalpojumus piedāvātu tikai tādiem patērētājiem, kas atrodas ārpus Savienības, vai personām, kas nav patērētāji.
- (8) Dažāda veida komercattiecības starp uzņēmumiem un patērētājiem tiešsaistē tiek īstenotas ar tādu pakalpojumu sniedzēju starpniecību, kas sniedz daudzpusējus pakalpojumus, kuri pamatā balstās uz vienu un to pašu ekosistēmas veidošanas uzņēmējdarbības modeli. Lai ietvertu attiecīgos pakalpojumus, tiešsaistes starpniecības pakalpojumi būtu jādefinē precīzi un tehnoloģiju ziņā neitrāli. Pakalpojumiem jo īpaši būtu jā sastāv no informācijas sabiedrības pakalpojumiem, kurus raksturo mērķis atvieglot tiešo darījumu uzsākšanu starp komerciālajiem lietotājiem un patērētājiem neatkarīgi no tā, vai darījumi tiek noslēgti tiešsaistē, attiecīgo tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēja vai komerciālā lietotāja tiešsaistes portālā, vai bezsaistē. Turklāt pakalpojumi būtu jāsniedz, pamatojoties uz līgumattiecībām gan starp pakalpojumu sniedzējiem un komerciālajiem

lietotājiem, gan starp pakalpojumu sniedzējiem un patērētājiem. Šādas līgumattiecības būtu jāuzskata par pastāvošām, ja abas attiecīgas puses nepārprotamā un pārbaudāmā veidā izsaka savu nodomu uzņemties saistības, turklāt tai nav obligāti jābūt rakstveida piekrišanai.

- (9) Tādējādi tiešsaistes starpniecības pakalpojumu piemēriem, uz kuriem attiecas šī regula, būtu jāietver e-komercijas tiešsaistes tirdzniecības vietas, tostarp sadarbības tiešsaistes tirdzniecības vietas, kurās darbojas komerciālie lietotāji, tiešsaistes lietojumprogrammatūru pakalpojumi un tiešsaistes sociālo plašsaziņas līdzekļu pakalpojumi. Tomēr šī regula nebūtu jāpiemēro tiešsaistes reklāmu apkalpošanas rīkiem vai tiešsaistes reklāmu apmaiņas platformām, ja to mērķis nav atvieglot tiešo darījumu uzsākšanu un ja tie neparedz līgumattiecības ar patērētājiem. Šī regula nebūtu jāpiemēro arī tiešsaistes maksājumu pakalpojumiem, jo tie neatbilst piemērojamajām prasībām, bet būtībā drīzāk papildina darījumu, ar kuru attiecīgajiem patērētājiem tiek piegādātas preces un sniegti pakalpojumi.
- (10) Ievērojot Eiropas Savienības Tiesas attiecīgo judikatūru un ņemot vērā to, ka komerciālo lietotāju atkarība galvenokārt ir novērota saistībā ar tiešsaistes starpniecības pakalpojumiem, kas kalpo kā piekļuve patērētājiem, kuri ir fiziskas personas, patērētāja jēdziens, ko izmanto, lai precizētu šīs regulas darbības jomu, jāattiecinā tikai uz fiziskām personām, kuru rīcības nolūks nav saistīts ar šo personu komercdarbību, darījumdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju.
- (11) Konsekvences labad šajā regulā izmantotā tiešsaistes meklētājprogrammu definīcija būtu jāsakāņo ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2016/1148³ izmantoto definīciju.
- (12) Lai vajadzības gadījumā efektīvi aizsargātu komerciālos lietotājus, šī regula būtu jāpiemēro tad, ja puses nav atsevišķi atrunājušas līguma noteikumus neatkarīgi no šo līgumattiecību nosaukuma vai formas. To, vai noteikumi ir atsevišķi atrunāti, būtu jānosaka, pamatojoties uz vispārēju novērtējumu, turklāt tas, ka atsevišķi noteikumi varētu būt bijuši atsevišķi atrunāti, pats par sevi nav izšķirošs faktors.
- (13) Lai nodrošinātu, ka vispārīgie līguma noteikumi dod iespēju komerciālajiem lietotājiem noteikt tiešsaistes starpniecības pakalpojumu izmantošanas, izbeigšanas un apturēšanas komercnosacījumus, kā arī garantēt to darījuma attiecību paredzamību, šie noteikumi būtu jāizstrādā skaidrā un nepārprotamā valodā, kas ir viegli saprotama vidusmēra komerciālajam lietotājam. Noteikumi nebūtu jāuzskata par tādiem, kas ir sagatavoti skaidrā un nepārprotamā valodā, ja tie ir neskaidri, nenoteikti vai tajos trūkst detalizētas informācijas par svarīgiem komerciāliem jautājumiem un tādējādi tie nesniedz komerciālajiem lietotājiem pietiekamu paredzamību attiecībā uz svarīgākajiem līgumattiecību aspektiem.
- (14) Vispārīgo noteikumu pārredzamība var būtiski veicināt ilgtspējīgas darījuma attiecības un novērst netaisnīgu rīcību, kas kaitē komerciālajiem lietotājiem. Tādēļ tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem būtu arī jānodrošina, ka noteikumi ir viegli pieejami visos līgumattiecību posmos, tostarp potenciāliem komerciālajiem lietotājiem pirms līguma noslēgšanas, un ka visi šo noteikumu grozījumi komerciālajiem lietotājiem tiek paziņoti noteiktā paziņošanas termiņā, kas, ņemot vērā konkrētos apstākļus, ir pamatots un samērīgs un ir vismaz 15 dienas. Minēto paziņošanas termiņu nevajadzētu piemērot, ja un tādā mērā, kādā attiecīgais komerciālais lietotājs to ir nepārprotami atcēlis, vai ja un tādā mērā, kādā nepieciešamība ieviest izmaiņas, neievērojot paziņošanas termiņu, izriet no juridiskajām saistībām, kas pakalpojuma sniedzējam ir noteiktas saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem.
- (15) Lai aizsargātu komerciālos lietotājus, kompetentajai tiesai vajadzētu būt iespējai konstatēt, ka neatbilstīgie noteikumi nav saistoši attiecīgajam komerciālajam lietotājam ar ietekmi *ex nunc*. Tomēr jebkuram šādam tiesas konstatējumam būtu jāattiecas tikai uz konkrētajiem noteikumiem, kas nav

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/1148 par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā (OV L 194, 19.7.2016., 1. lpp.).

atbilstīgi. Pārējiem noteikumiem būtu jāpaliek spēkā un izpildāmiem, ciktāl tos var nodalīt no neatbilstīgajiem noteikumiem. Pēkšņas esošo noteikumu izmaiņas var būtiski traucēt komerciālo lietotāju darbību. Tāpēc, lai ierobežotu šādu negatīvu ietekmi uz komerciālajiem lietotājiem un lai atturētu no šādas rīcības, grozījumiem, kas veikti, neievērojot pienākumu paredzēt noteiktu paziņošanas termiņu, vajadzētu būt spēkā neesošiem, t. i., tie jāuzskata par tādiem, kas ar ietekmi *erga omnes* un *ex tunc* nekad nav pastāvējuši.

- (16) Tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējam var būt likumīgi iemesli pieņemt lēmumu pilnībā vai daļēji apturēt vai izbeigt sava pakalpojumu sniegšanu konkrētam komerciālajam lietotājam, cita starpā svītrojot informāciju par atsevišķām konkrētā komerciālā lietotāja precēm vai pakalpojumiem vai faktiski dzēšot meklēšanas rezultātus. Tomēr, ņemot vērā to, ka šādi lēmumi var būtiski ietekmēt attiecīgā komerciālā lietotāja intereses, tas būtu pienācīgi jāinformē par minētā lēmuma iemesliem. Pamatojums būtu jāformulē tā, lai komerciālajam lietotājam būtu skaidrs, vai pastāv iespēja apstrīdēt lēmumu, kas tādējādi uzlabotu komerciālā lietotāja iespējas vajadzības gadījumā panākt efektīvu tiesisko aizsardzību. Turklāt prasībai par pamatojuma nepieciešamību būtu jāpalīdz novērst vai labot jebkādu komerciālā lietotāja sniegta tāda tiešsaistes satura netīšu izņemšanu, ko pakalpojuma sniedzējs kļūdaini uzskatījis par nelikumīgu saturu saskaņā ar Komisijas Ieteikumu (ES) 2018/334⁴. Pamatojumā būtu jānorāda lēmuma objektīvais iemesls vai iemesli, balstoties uz pakalpojuma sniedzēja noteikumos iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem, un tam būtu samērīgi jāattiecas uz attiecīgajiem konkrētajiem apstākļiem, kas ir šā lēmuma pamatā.
- (17) Preču un pakalpojumu ranžēšana, ko veic tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji, būtiski ietekmē patērētāju izvēli un līdz ar to arī to komerciālo lietotāju komerciālos panākumus, kuri piedāvā šīs preces un pakalpojumus patērētājiem. Tāpēc, lai šie procesi komerciālajiem lietotājiem kļūtu paredzamāki, lai viņi varētu labāk izprast ranžēšanas mehānisma darbību un salīdzināt dažādu pakalpojumu sniedzēju ranžēšanas metodes, tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem būtu iepriekš jānorāda galvenie ranžēšanā izmantotie parametri. Galvenā parametra jēdziens būtu jāsaprot kā tāds, kas ietver visus vispārīgos kritērijus, procesus, īpašos signālus, kas iekļauti algoritmos, vai citus pielāgošanas vai pazemināšanas mehānismus, ko izmanto saistībā ar ranžēšanu. Ranžējumu veidojošo galveno parametru aprakstā būtu jāiekļauj arī paskaidrojums par jebkuru iespēju komerciālajiem lietotājiem par samaksu aktīvi ietekmēt ranžēšanu, kā arī par tās relatīvo ietekmi. Šim aprakstam būtu jāsniedz komerciālajiem lietotājiem pietiekama izpratne par to, kā ranžēšanas mehānismā tiek ņemtas vērā to piedāvāto faktisko preču vai pakalpojumu iezīmes, un izpratne par šo preču vai pakalpojumu atbilstību konkrētu tiešsaistes starpniecības pakalpojumu patērētājiem.
- (18) Tāpat arī tīmekļa vietņu, īpaši to vietņu, kurās uzņēmumi piedāvā preces un pakalpojumus patērētājiem, ranžēšana, ko veic tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzēji, būtiski ietekmē patērētāju izvēli un šādu korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāju komerciālos panākumus. Tādēļ tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzējiem būtu jāsniedz apraksts par galvenajiem parametriem, kas nosaka, kā tiks ranžētas visas indeksētās tīmekļa vietnes, tostarp tīmekļa vietnes, ko izmanto korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāji, kā arī citas tīmekļa vietnes. Tiešsaistes meklētājprogrammu gadījumā šim aprakstam būtu ne vien jāpiedāvā informācija par preču un pakalpojumu īpašībām un to atbilstību patērētājiem, bet arī jāsniedz korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem atbilstīga izpratne par to, vai – un, ja tā ir, tad kā un cik lielā mērā – tiek ņemta vērā konkrēta izmantotās tīmekļa vietnes dizaina specifika, piemēram, optimizācija attēlošanai mobilajās telesakaru ierīcēs. Tā kā starp tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzējiem un korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem nav līgumattiecību, minētajam aprakstam vajadzētu būt pieejamam sabiedrībai acīmredzamā un viegli pieejamā vietā attiecīgajā tiešsaistes meklētājprogrammā. Lai korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem nodrošinātu paredzamību, apraksts

⁴

Komisijas 2018. gada 1. marta Ieteikums (ES) 2018/334 par pasākumiem efektīvai cīņai pret nelikumīgu saturu tiešsaistē (OV L 63, 6.3.2018., 50. lpp).

būtu arī regulāri jāatjaunina, tostarp nodrošinot, ka visas galveno parametru izmaiņas var viegli identificēt. Lai gan pakalpojumu sniedzējiem, ievērojot šo prasību atklāt galvenos ranžēšanas parametrus, nekādā gadījumā nav jāatklāj komercnoslēpums, kas definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2016/943⁵, sniegtajam aprakstam būtu vismaz jābalstās uz faktiskajiem datiem par izmantoto ranžēšanas parametru atbilstību.

- (19) Ja tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējs pats piedāvā patērētājiem noteiktas preces vai pakalpojumus, izmantojot savus tiešsaistes starpniecības pakalpojumus, vai dara to, izmantojot tā kontrolē esošu komerciālo lietotāju, tad minētais pakalpojumu sniedzējs var tieši konkurēt ar citiem tā tiešsaistes starpniecības pakalpojuma komerciālajiem lietotājiem, kurus tas nekontrolē. Šādās situācijās jo īpaši ir svarīgi, lai tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējs rīkotos pārredzami un aprakstītu jebkādu iespējamu atšķirīgu attieksmi — neatkarīgi no tā, vai tā tiek īstenota ar juridiskiem, komerciāliem vai tehniskiem līdzekļiem – pret precēm vai pakalpojumiem, ko viņš piedāvā pats, salīdzinājumā ar attieksmi pret tām precēm vai pakalpojumiem, ko piedāvā citi komerciālie lietotāji. Lai nodrošinātu proporcionālītāti, šī pienākuma izpilde būtu jāparedz vispārējā tiešsaistes starpniecības pakalpojumu līmenī, nevis tādu atsevišķu preču vai pakalpojumu līmenī, ko piedāvā, izmantojot minētos pakalpojumus.
- (20) Tiešsaistes platformu ekonomikā spēja piekļūt datiem, tostarp personas datiem, un izmantot tos var pāvērt iespēju radīt būtisku vērtību. Līdz ar to ir svarīgi, lai tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji sniegtu komerciālajiem lietotājiem skaidru aprakstu par to, kādā apmērā, veidā un ar kādiem nosacījumiem minētie pakalpojumu sniedzēji piekļūst konkrētu kategoriju datiem un izmanto tos. Lai uzņēmēji varētu saprast, vai tie var izmantot datus, kas veicinātu vērtības radīšanu, tostarp, iespējams, saglabājot trešo personu datu pakalpojumus, aprakstam vajadzētu būt samērīgam un tajā varētu atsaukties uz vispārīgiem piekļuves nosacījumiem, nevis uz faktisku datu vai datu kategoriju pilnīgu identifikāciju. Personas datu apstrādei būtu jānotiek atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2016/679⁶.
- (21) Atsevišķos gadījumos tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji ar noteikumiem varētu ierobežot komerciālos lietotājus, kuri vēlas, izmantojot citus līdzekļus, nevis minētos tiešsaistes starpniecības pakalpojumus, piedāvāt patērētājiem preces vai pakalpojumus ar izdevīgākiem nosacījumiem. Minētajos gadījumos attiecīgajiem pakalpojumu sniedzējiem būtu jānorāda šādas rīcības iemesls, jo īpaši atsaucoties uz galvenajiem ekonomiskajiem, komerciālajiem vai juridiskajiem apsvērumiem attiecībā uz ierobežojumiem. Tomēr šis pārredzamības pienākums nebūtu jāsaprot kā tāds, kas ietekmē šādu ierobežojumu likumības novērtēšanu saskaņā ar citiem Savienības tiesību aktiem vai dalībvalstu tiesību aktiem, kuri ir saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, tostarp konkurences un netaisnīgas komercprakses jomā, un šādu tiesību aktu piemērošanu.
- (22) Lai komerciālajiem lietotājiem, tostarp tiem, kuru attiecīgo tiešsaistes starpniecības pakalpojumu izmantošana varētu tikt apturēta vai pārtraukta, dotu iespēju piekļūt tūlītējiem, piemērotiem un efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem būtu jāievieš iekšēja sūdzību izskatīšanas sistēma. Iekšējās sūdzību izskatīšanas sistēmas mērķim vajadzētu būt nodrošināt, ka ievērojamu daļu sūdzību tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējs un attiecīgais komerciālais lietotājs var atrisināt divpusēji. Turklāt, ja tiktu nodrošināts, ka tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji publicē informāciju par savas iekšējās sūdzību izskatīšanas sistēmas darbību un efektivitāti, tam būtu jāpalīdz uzņēmējiem izprast problēmu veidus, kas var

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 8. jūnija Direktīva (ES) 2016/943 par zinātnības un darījumdarbības neizpaužamas informācijas (komercnoslēpumu) aizsardzību pret nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu (OV L 157, 15.6.2016., 1. lpp.).

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regula (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

raстies saistībā ar dažādu tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniegšanu, un iespēju ātri un efektīvi panākt divpusēju atrisinājumu.

- (23) Šīs regulas prasības attiecībā uz iekšējām sūdzību izskatīšanas sistēmām noteiktas, lai tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem nodrošinātu pietiekamu elastīgumu šo sistēmu uzturēšanā un konkrētu sūdzību risināšanā, tādējādi līdz minimumam samazinot administratīvo slogu. Turklāt iekšējām sūdzību izskatīšanas sistēmām būtu jāļauj tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem vajadzības gadījumā samērīgā veidā vērsties pret jebkādu minēto sistēmu negodprātīgu izmantošanu, ko daži komerciālie lietotāji varētu censties darīt. Gadījumos, kas nav saistīti ar iespējamu šīs regulas juridisko saistību neizpildi, iekšējās sūdzību izskatīšanas sistēmās nevajadzētu būt iespējai iesniegt sūdzības parniecīgu negatīvu ietekmi uz attiecīgo komerciālo lietotāju. Ņemot vērā šādu sistēmu izveides un darbības izmaksas, ir lietderīgi no minētajiem pienākumiem atbrīvot jebkuru tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēju, kas ir mazais uzņēmums saskaņā ar attiecīgajiem Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK⁷ noteikumiem.
- (24) Mediācija var piedāvāt tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem un to komerciālajiem lietotājiem līdzekļus strīdu izšķiršanai pieņemamā veidā, neizmantojot tiesvedību, kas var būt laikietilpīga un dārga. Tāpēc tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem būtu jāatvieglo mediācija, proti, jānorāda mediatori, kurus viņi vēlas iesaistīt. Ja mediatori savus pakalpojumus sniedz no vietas ārpus Savienības, tie būtu jānorāda tikai tad, ja ir pārliecība, ka šo pakalpojumu izmantošana attiecīgajiem komerciālajiem lietotājiem nekādā veidā neatņem tiesisko aizsardzību, ko nodrošina Savienības vai dalībvalstu tiesību akti, tostarp šīs regulas prasības un piemērojamie tiesību akti par personas datu un komercnoslēpumu aizsardzību. Lai minētie mediatori būtu pieejami, taisnīgi un cik vien iespējams ātri, efektīvi un lietderīgi, tiem būtu jāatbilst noteiktiem kritērijiem.
- (25) Tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem būtu jāsedz samērīga mediācijas izmaksu daļa, ņemot vērā visus attiecīgos konkrētās lietas elementus. Tādēļ mediatoram būtu jāiesaka, kāda ir samērīga daļa konkrētajā gadījumā. Tomēr minētajai daļai nekad nevajadzētu būt mazākai par pusi no šīm izmaksām.
- (26) Lai Savienībā veicinātu ar tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniegšanu saistītu strīdu izšķiršanu, izmantojot mediāciju, Komisijai būtu jāveicina specializētu mediācijas organizāciju izveide, jo tādu pašlaik nav. Tādu mediatoru iesaistei, kuriem ir specializētas zināšanas par tiešsaistes starpniecības pakalpojumiem un tiešsaistes meklētājprogrammām, kā arī zināšanas par konkrētajām nozarēm, kurās minētie pakalpojumi tiek sniegti, būtu jāvairo abu pušu uzticēšanās mediācijas procesam un jāpalielina iespēja šajā procesā panākt ātru, taisnīgu un apmierinošu rezultātu.
- (27) Dažādi faktori, piemēram, ierobežoti finanšu līdzekļi, bailes no atbildes rīcības un ekskluzīvas tiesības izvēlēties noteikumos ietveramos tiesas valsts tiesību aktu noteikumus, var ierobežot esošo tiesiskās aizsardzības iespēju efektivitāti, jo īpaši to iespēju efektivitāti, kuras izmantojot, komerciālajiem lietotājiem vai korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem jārīkojas atsevišķi un jābūt identificējamiem. Lai nodrošinātu šīs regulas efektīvu piemērošanu, būtu jāparedz, ka organizācijas, apvienības, kas pārstāv komerciālos lietotājus vai korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājus, kā arī noteiktas dalībvalstīs izveidotās publiskās iestādes var iesniegt prasību valstu tiesās. Šādai prasību iesniegšanai valstu tiesās vajadzētu būt vērstai uz to, lai apturētu vai aizliegtu šajā regulā izklāstīto noteikumu pārkāpumus un novērstu turpmākus zaudējumus, kas varētu apdraudēt ilgtspējīgas darbības attiecības tiešsaistes platformu ekonomikā. Lai nodrošinātu, ka šādas organizācijas vai apvienības minētās tiesības īsteno efektīvi un piemērotā veidā, tām vajadzētu atbilst noteiktiem kritērijiem. Ņemot vērā attiecīgo publisko iestāžu īpašo statusu dalībvalstīs, kurās šādas iestādes ir izveidotas, būtu jānosaka vienīgi tas, ka tām saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktu noteikumiem

⁷

Komisijas 2003. gada 6. maija Ieteikums 2003/361/EK par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

ir īpaši uzdots veikt šādus pasākumus vai nu attiecīgo pušu kopējās interesēs, vai arī vispārējās interesēs, bez nepieciešamības šos kritērijus piemērot šādām publiskām iestādēm. Jebkādām šādām darbībām nekādā veidā nevajadzētu ietekmēt komerciālo lietotāju un korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāju tiesības veikt tiesiskas darbības individuāli.

- (28) Rīcības kodeksi, ko izstrādājuši vai nu attiecīgie pakalpojumu sniedzēji vai arī tos pārstāvošas organizācijas vai apvienības, var veicināt šīs regulas pareizu piemērošanu, tādēļ to izstrāde būtu jāveicina. Izstrādājot šādus rīcības kodeksus un apspriežoties ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, būtu jāņem vērā attiecīgo nozaru īpatnības, kā arī mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu īpatnības.
- (29) Komisijai būtu šī regula periodiski jāizvērtē, galvenokārt ar mērķi noteikt grozījumu nepieciešamību, ņemot vērā attiecīgo tehnoloģiju vai tirgus attīstību.
- (30) Sniedzot šajā regulā prasīto informāciju, pēc iespējas būtu jāņem vērā personu ar invaliditāti īpašās vajadzības saskaņā ar mērķiem, kas noteikti Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām⁸.
- (31) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus – proti, nodrošināt taisnīgu, paredzamu, ilgtspējīgu un uzticamu tiešsaistes uzņēmējdarbības vidi iekšējā tirgū – nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet mēroga un ietekmes dēļ minētos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā būtu jāparedz vienīgi tie pasākumi, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (32) Ir lietderīgi precizēt, ka šai regulai nebūtu jāietekmē to attiecīgo Savienības tiesību aktu noteikumu piemērošana, kas piemērojami tiesu iestāžu sadarbībai civillietās, kā arī konkurences, patērētāju tiesību aizsardzības, elektroniskās komercijas un finanšu pakalpojumu jomās.
- (33) Šīs regulas nolūks ir nodrošināt, ka pilnībā tiek ievērotas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, un veicināt darījumdarbības brīvību, kā noteikts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas attiecīgi 47. un 16. pantā,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets un darbības joma

- 1. Šajā regulā ir izklāstīti noteikumi, kas garantē, ka tiešsaistes starpniecības pakalpojumu komerciālajiem lietotājiem un korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem saistībā ar tiešsaistes meklētājprogrammām tiek nodrošināta pienācīga pārredzamība un efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi.
- 2. Šo regulu piemēro tiešsaistes starpniecības pakalpojumiem un tiešsaistes meklētājprogrammām, ko nodrošina vai piedāvā nodrošināt attiecīgi komerciālajiem lietotājiem un korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem, kuru uzņēmējdarbības vieta vai dzīvesvieta ir Savienībā un kuri, izmantojot tiešsaistes starpniecības pakalpojumus vai tiešsaistes meklētājprogrammas, piedāvā preces vai pakalpojumus

⁸ ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām (UNCPRD), pieejama: <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

patērētājiem, kas atrodas Savienībā, neatkarīgi no minēto pakalpojumu sniedzēju uzņēmējdarbības veikšanas vietas vai dzīvesvietas.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “komerciālais lietotājs” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas, izmantojot tiešsaistes starpniecības pakalpojumus, piedāvā patērētājiem preces vai pakalpojumus nolūkos, kas saistīti ar tās komercdarbību, darījumdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju;
- 2) “tiešsaistes starpniecības pakalpojumi” ir pakalpojumi, kas atbilst visām šādām prasībām:
 - a) tie ir informācijas sabiedrības pakalpojumi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/1535⁹ 1. panta 1. punkta b) apakšpunkta nozīmē;
 - b) tie ļauj komerciālajiem lietotājiem piedāvāt preces vai pakalpojumus patērētājiem nolūkā atvieglot tiešo darījumu uzsākšanu starp šiem komerciālajiem lietotājiem un patērētājiem neatkarīgi no tā, kur šie darījumi beigās tiek noslēgti;
 - c) tos sniedz komerciālajiem lietotājiem, pamatojoties uz līgumattiecībām starp šo pakalpojumu sniedzēju, no vienas puses, un gan minētajiem komerciālajiem lietotājiem, gan patērētājiem, kuriem minētie komerciālie lietotāji piedāvā preces vai pakalpojumus, no otras puses;
- 3) “tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējs” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas sniedz vai piedāvā sniegt komerciālajiem lietotājiem tiešsaistes starpniecības pakalpojumus;
- 4) “patērētājs” ir jebkura fiziska persona, kura rīkojas nolūkos, kas nav saistīti ar viņa(-s) komercdarbību, uzņēmējdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju;
- 5) “tiešsaistes meklētājprogramma” ir digitālais pakalpojums, kas ļauj lietotājiem veikt meklējumus principā visās tīmekļa vietnēs vai tīmekļa vietnēs konkrētā valodā, pamatojoties uz vaicājumu par jebkādu tematu atslēgvārda, frāzes vai citu ievaddatu veidā, un sniedz saites, kurās var atrast informāciju saistībā ar prasīto saturu;
- 6) “tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzējs” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas nodrošina vai piedāvā nodrošināt lietotājiem tiešsaistes meklētājprogrammas;
- 7) “korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājs” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas izmanto tīmekļa vietnes, lai patērētājiem piedāvātu preces vai pakalpojumus nolūkos, kas saistīti ar tās komercdarbību, darījumdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju;
- 8) “ranžējums” ir relatīvā nozīme, ko piešķir precēm vai pakalpojumiem, kurus komerciālie lietotāji piedāvā patērētājiem, izmantojot tiešsaistes starpniecības pakalpojumus, vai relatīvā nozīme, ko piešķir tīmekļa vietnēm, kuras patērētāju vajadzībām indeksē tiešsaistes meklētājprogrammas, un ko attiecīgi tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji vai tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzēji attēlo, izkārto vai paziņo patērētājiem neatkarīgi no šādi attēlošanai, izkārtošanai vai paziņošanai izmantotajām tehnoloģijām;

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 9. septembra Direktīva (ES) 2015/1535, ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā (OV L 241, 17.9.2015., 1. lpp.).

- 9) “kontrolē” ir uzņēmuma īpašumtiesības vai spēja uzņēmumu izšķiroši ietekmēt Padomes Regulas (EK) Nr. 139/2004¹⁰ 3. panta 2. punkta nozīmē;
- 10) “noteikumi” ir visi noteikumi, nosacījumi, klauzulas un cita informācija neatkarīgi no nosaukuma vai formas, kuri reglamentē līgumattiecības starp tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēju un to komerciālajiem lietotājiem un kurus vienpusēji nosaka tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējs.

3. pants

Noteikumi

1. Tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji nodrošina, ka to noteikumi:
 - (a) ir sagatavoti skaidrā un nepārprotamā valodā;
 - (b) ir viegli pieejami komerciālajiem lietotājiem visos ar tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēju izveidoto komercattiecību posmos, tostarp posmā pirms līguma noslēgšanas;
 - (c) sniedz objektīvus iemeslus lēmumiem pilnībā vai daļēji apturēt vai izbeigt to tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniegšanu komerciālajiem lietotājiem.
2. Noteikumi (vai konkrētas to normas), kas neatbilst 1. punkta prasībām, attiecīgajiem komerciālajiem lietotājiem nav saistoši, ja šādu neatbilstību konstatējusi kompetenta tiesa.
3. Tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji attiecīgajiem komerciālajiem lietotājiem paziņo par jebkādiem paredzētajiem savu noteikumu grozījumiem.

Paredzētos grozījumus neīsteno pirms tāda paziņošanas termiņa beigām, kas ir pamatots un samērīgs ar paredzēto izmaiņu raksturu un apjomu, kā arī ar to sekām attiecīgajam komerciālajam lietotājam. Minētais paziņošanas termiņš ir vismaz 15 dienas no dienas, kad tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējs informē attiecīgos komerciālos lietotājus par paredzētajām izmaiņām.

Attiecīgie komerciālie lietotāji var vai nu ar rakstisku paziņojumu, vai skaidri apstiprinošu darbību atcelt šā punkta otrajā daļā minēto paziņošanas termiņu.
4. Grozījumi noteikumos, ko tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējs īsteno pretēji 3. punkta noteikumiem, nav spēkā.
5. Šā panta 3. punktu nepiemēro, ja uz tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēju attiecas juridiskas saistības, kas uzliek par pienākumu grozīt tā noteikumus tādā veidā, kas tam neļauj ievērot 3. punkta otrajā daļā minēto paziņošanas termiņu.

4. pants

Apturēšana un izbeigšana

1. Ja tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējs nolemj pilnībā vai daļēji apturēt vai izbeigt savu tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniegšanu konkrētam komerciālam lietotājam, tas bez liekas kavēšanās attiecīgajam komerciālajam lietotājam paziņo minētā lēmuma pamatojumu.
2. Šā panta 1. punktā minētajā pamatojumā ietver atsauci uz konkrētiem faktiem vai apstākļiem, kuru rezultātā tika pieņemts tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēja lēmums, kā arī atsauci uz

¹⁰ Padomes 2004. gada 20. janvāra Regula (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (EK Apvienošanās regula) (OV L 24, 29.1.2004., 1. lpp.).

minētā lēmuma attiecīgo objektīvo iemeslu vai iemesliem, kas minēti 3. panta 1. punkta c) apakšpunktā.

5. pants

Ranžējums

1. Tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji savos noteikumos izklāsta galvenos parametrus, pēc kuriem nosaka ranžējumu, un minēto galveno parametru relatīvās nozīmes piešķiršanas pamatojumu pretstatā citiem parametriem.
Ja minētie galvenie parametri ietver iespēju ietekmēt ranžējumu par jebkādu tiešu vai netiešu atlīdzību, ko komerciālie lietotāji maksā attiecīgo tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējam, tad minētais tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējs iekļauj savos noteikumos arī aprakstu par šādām iespējām un šādas atlīdzības ietekmi uz ranžējumu.
2. Tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzēji viegli un publiski pieejamā aprakstā, kas sagatavots skaidrā un nepārprotamā valodā un pieejams minēto pakalpojumu sniedzēju tiešsaistes meklētājprogrammās, izklāsta korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājiem galvenos parametrus, pēc kuriem nosaka ranžējumu. Tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzēji šo aprakstu regulāri atjaunina.
3. Apraksti, kas minēti 1. un 2. punktā, ir pietiekami, lai komerciālie lietotāji vai korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāji varētu gūt atbilstošu izpratni par to, vai – un, ja tā ir, tad kā un cik lielā mērā – ranžēšanas mehānismā ņem vērā:
 - (a) to preču un pakalpojumu īpašības, ko patērētājiem piedāvā tiešsaistes starpniecības pakalpojumus vai tiešsaistes meklētājprogrammā;
 - (b) minēto īpašību atbilstību minētajiem patērētājiem;
 - (c) attiecībā uz tiešsaistes meklētājprogrammām – korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāju izmantoto tīmekļa vietņu dizaina specifiku.
4. Tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem un tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzējiem, ievērojot šā panta prasības, nav jāatklāj nekādi komercnoslēpumi, kas definēti Direktīvas (ES) 2016/943 2. panta 1. punktā.

6. pants

Atšķirīga attieksme

1. Tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji savos noteikumos iekļauj aprakstu par jebkādu atšķirīgu attieksmi, ko tie piemēro vai var piemērot precēm vai pakalpojumiem, kurus patērētājiem minētajos tiešsaistes starpniecības pakalpojumos piedāvā pats pakalpojumu sniedzējs vai jebkuri komerciālie lietotāji, ko minētais pakalpojumu sniedzējs kontrolē, un precēm vai pakalpojumiem, kurus piedāvā citi komerciālie lietotāji.
2. Šā panta 1. punktā minētais apraksts attiecīgā gadījumā ietver vismaz tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēja atšķirīgu attieksmi, ko īsteno ar īpašiem veiktiem pasākumiem, vai rīcību, kas saistīta ar kādu no turpmāk minētajiem elementiem:
 - (a) pakalpojumu sniedzēja un/vai tā kontrolēto komerciālo lietotāju iespējama piekļuve jebkādiem personas datiem un/vai citiem datiem, kurus komerciālie lietotāji vai patērētāji sniedz, lai izmantotu attiecīgos tiešsaistes starpniecības pakalpojumus, vai kuri rodas, sniedzot minētos pakalpojumus;

- (b) ranžējums;
- (c) jebkāda tieša vai netieša atlīdzība par attiecīgo tiešsaistes starpniecības pakalpojumu izmantošanu;
- (d) piekļuve pakalpojumiem, kas ir tieši saistīti ar attiecīgajiem tiešsaistes starpniecības pakalpojumiem vai ir to palīgpakalpojumi, vai to izmantošanas nosacījumi.

7. pants

Piekļuve datiem

1. Tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji savos noteikumos izklāsta komerciālo lietotāju tehnisko un līgumisko piekļuvi vai tās neesību jebkādiem personas datiem un/vai citiem datiem, kurus komerciālie lietotāji vai patērētāji sniedz, lai izmantotu attiecīgos tiešsaistes starpniecības pakalpojumus, vai kuri rodas, sniedzot minētos pakalpojumus.
2. Izmantojot 1. punktā minēto aprakstu, tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji attiecīgi informē komerciālos lietotājus vismaz par:
 - (a) to, vai tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējam ir piekļuve personas datiem un/vai citiem datiem, kurus komerciālie lietotāji vai patērētāji sniedz, lai izmantotu minētos pakalpojumus, vai kuri rodas, sniedzot minētos pakalpojumus, un, ja piekļuve ir, tad kurām šādu datu kategorijām un ar kādiem nosacījumiem;
 - (b) to, vai komerciālajam lietotājam ir piekļuve personas datiem un/vai citiem datiem, ko minētais komerciālais lietotājs sniedz saistībā ar attiecīgo tiešsaistes starpniecības pakalpojumu izmantošanu vai kas radīti, sniedzot minētos pakalpojumus minētajam komerciālajam lietotājam un viņa preču vai pakalpojumu patērētājiem, un, ja piekļuve ir, tad kurām šādu datu kategorijām un ar kādiem nosacījumiem;
 - (c) to, vai papildus b) apakšpunktam komerciālajam lietotājam ir piekļuve personas datiem un/vai citiem datiem, tostarp apkopotā veidā, kas sniegti vai radīti, sniedzot tiešsaistes starpniecības pakalpojumus visiem komerciālajiem lietotājiem un to patērētājiem, un, ja piekļuve ir, tad kurām šādu datu kategorijām un ar kādiem nosacījumiem.

8. pants

Ierobežojumi piedāvāt atšķirīgus nosacījumus ar citiem līdzekļiem

1. Ja tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji, sniedzot savus pakalpojumus, ierobežo komerciālo lietotāju iespējas vienas un tās pašas preces un pakalpojumus piedāvāt patērētājiem saskaņā ar atšķirīgiem nosacījumiem un izmantojot līdzekļus, kas nav minētie pakalpojumi, minētie pakalpojumu sniedzēji šā ierobežojuma iemeslus ietver savos noteikumos un dara tos viegli pieejamus sabiedrībai. Minētie iemesli ietver galvenos ekonomiskos, saimnieciskos vai juridiskos apsvērumus šādu ierobežojumu noteikšanai.
2. Šā panta 1. punktā noteiktais pienākums neskar nekādus šādu ierobežojumu piemērošanas aizliegšanu vai tās tvēruma sašaurināšanu, kas izriet no citu Savienības noteikumu piemērošanas vai no valsts noteikumiem, kuri ir saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, un kas attiecas uz tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem.

9. pants

Iekšējā sūdzību izskatīšanas sistēma

1. Tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji ievieš iekšēju sistēmu komerciālo lietotāju sūdzību izskatīšanai.
Šī iekšējā sūdzību izskatīšanas sistēma komerciālajiem lietotājiem ir viegli pieejama. Tā ļauj komerciālajiem lietotājiem tieši iesniegt sūdzības attiecīgajam pakalpojumu sniedzējam par jebkuru no šādiem jautājumiem:
 - (a) jebkuru šajā regulā noteikto minētā pakalpojumu sniedzēja juridisko saistību iespējama neizpilde, kas negatīvi ietekmē sūdzības iesniedzēju;
 - (b) tehnoloģiju jautājumi, kas ir tieši saistīti ar tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniegšanu un kas būtiski negatīvi ietekmē sūdzības iesniedzēju;
 - (c) minētā pakalpojumu sniedzēja veikti pasākumi vai rīcība, kas ir tieši saistīta ar tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniegšanu un kas būtiski negatīvi ietekmē sūdzības iesniedzēju.
2. Savas iekšējās sūdzību izskatīšanas sistēmas ietvaros tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji:
 - (a) pienācīgi izskata iesniegtās sūdzības un ar sūdzībām saistītos turpmākos pasākumus, kas varētu būt vajadzīgi, lai problēmu pienācīgi atrisinātu veidā, kas ir samērīgs ar minētās problēmas nozīmīgumu un sarežģītību;
 - (b) ātri un efektīvi apstrādā sūdzības, ņemot vērā konkrētās problēmas nozīmīgumu un sarežģītību;
 - (c) individualizēti un skaidrā un nepārprotamā valodā paziņo sūdzības iesniedzējam par iekšējā sūdzību izskatīšanas procesa rezultātiem.
3. Tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji savos noteikumos iekļauj visu attiecīgo informāciju par piekļuvi to iekšējai sūdzību izskatīšanas sistēmai un tās darbību.
4. Tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji katru gadu sagatavo un sniedz sabiedrībai viegli pieejamu informāciju par savas iekšējās sūdzību izskatīšanas sistēmas darbību un efektivitāti.
Minētajā informācijā norāda iesniegto sūdzību kopējo skaitu, sūdzību priekšmetu, sūdzību izskatīšanai nepieciešamo laiku un attiecībā uz sūdzībām pieņemtos lēmumus.
5. Šā panta noteikumi neattiecas uz tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, kas ir mazie uzņēmumi Ieteikuma 2003/361/EK¹¹ pielikuma 2. panta 2. punkta nozīmē.

10. pants

Mediācija

1. Tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji savos noteikumos norāda vienu vai vairākus mediatorus, kurus viņi vēlas iesaistīt, lai saistībā ar jebkādiem tādiem strīdiem starp pakalpojuma sniedzēju un komerciālo lietotāju, kas rodas par attiecīgo tiešsaistes starpniecības pakalpojumu

¹¹ Komisijas 2003. gada 6. maija Ieteikums 2003/361/EK par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

sniegšanu, tostarp sūdzībām, ko nevarēja atrisināt, izmantojot 9. pantā minēto iekšējo sūdzību izskatīšanas sistēmu, mēģinātu panākt vienošanos ar komerciālajiem lietotājiem par izlīgumu ārpustiesas kārtībā.

Mediatorus, kas sniedz savus pakalpojumus no vietas ārpus Savienības, tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji var norādīt tikai tad, ja tiek nodrošināts, ka attiecīgajiem komerciālajiem lietotājiem, sadarbojoties ar šādiem mediatoriem, netiek faktiski liegta iespēja izmantot Savienības tiesību aktos vai dalībvalstu tiesību aktos paredzētās tiesiskās garantijas.

2. Šā panta 1. punktā minētie mediatori atbilst šādām prasībām:
 - (a) tie ir objektīvi un neatkarīgi;
 - (b) to mediācijas pakalpojumi vidējam attiecīgā tiešsaistes starpniecības pakalpojuma komerciālajam lietotājam cenu ziņā ir pieejami;
 - (c) tie spēj sniegt mediācijas pakalpojumus tādā valodā, kādā ir noteikumi, kas reglamentē līgumattiecības starp tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēju un attiecīgo komerciālo lietotāju;
 - (d) tie ir viegli pieejami vai nu fiziski komerciālā lietotāja uzņēmējdarbības vietā vai dzīvesvietas vietā, vai attālināti, izmantojot sakaru tehnoloģijas;
 - (e) tie spēj sniegt savus mediācijas pakalpojumus bez liekas kavēšanās;
 - (f) tiem ir pietiekama izpratne par vispārīgām komercattiecībām uzņēmumu starpā, kas ļauj tiem efektīvi sekmēt strīdu izšķiršanas mēģinājumu.
3. Tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji labticīgi cenšas panākt vienošanos mediācijas ceļā, izmantojot jebkuru mediatoru, ko tie ir norādījuši saskaņā ar 1. punktu, lai panāktu vienošanos par strīda izšķiršanu.
4. Tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji katrā atsevišķā gadījumā sedz samērīgu mediācijas kopējo izmaksu daļu. Pamatojoties uz mediatora ieteikumu, samērīgu šo kopējo izmaksu daļu nosaka, ņemot vērā visus attiecīgos izskatāmās lietas elementus, jo īpaši strīda pušu sūdzību relatīvo pamatotību, pušu rīcību, kā arī pušu lielumu un finansiālo spēku samēru attiecībā vienai pret otru. Tomēr tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji jebkurā gadījumā sedz vismaz pusi no kopējām izmaksām.
5. Jebkurš mēģinājums panākt vienošanos, strīdu izšķiršanai izmantojot mediāciju saskaņā ar šo pantu, neietekmē tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēju un attiecīgo komerciālo lietotāju tiesības jebkurā brīdī mediācijas procesa laikā vai pēc tā uzsākt tiesvedību.

11. pants

Specializēti mediatori

Komisija rosina tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējus, kā arī organizācijas un apvienības, kas tos pārstāv, individuāli vai kopīgi izveidot vienu vai vairākas organizācijas, kuras sniedz 10. panta 2. punktā noteiktajām prasībām atbilstošus mediācijas pakalpojumus, ar konkrētu mērķi veicināt tādu strīdu ar komerciālajiem lietotājiem ārpustiesas izšķiršanu, kas rodas saistībā ar minēto pakalpojumu sniegšanu, jo īpaši ņemot vērā tiešsaistes starpniecības pakalpojumu pārrobežu raksturu.

12. pants

Tiesvedība, ko ierosina pārstāvošas organizācijas vai apvienības un publiskās iestādes

1. Lai apturētu vai aizliegtu jebkādu tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēju vai tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzēju neatbilstību attiecīgajām šajā regulā noteiktajām prasībām, organizācijām un apvienībām, kam ir likumīgas intereses pārstāvēt komerciālos lietotājus vai korporatīvo tīmekļa vietņu lietotājus, kā arī dalībvalstīs izveidotām publiskām iestādēm ir tiesības vērsties Savienības valstu tiesās saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā tiek celta prasība,
2. Organizācijām vai apvienībām 1. punktā minētās tiesības ir tikai tad, ja prasības celšanas brīdī tās atbilst visām turpmāk minētajām prasībām:
 - (a) tās ir pienācīgi izveidotas saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem;
 - (b) tās tiecas sasniegt mērķus, kas ir komerciālo lietotāju grupas vai korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāju grupas, ko tās pārstāv, kopīgās interesēs;
 - (c) tās ir bezpeļņas struktūras.Dalībvalstīs, kur tās izveidotas, minētajām publiskajām iestādēm ir 1. punktā minētās tiesības, ja tām saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem ir uzdots aizstāvēt komerciālo lietotāju vai korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāju kopējās intereses vai nodrošināt atbilstību šajā regulā noteiktajām prasībām.
3. Šā panta 1. punktā minētās tiesības neskar komerciālo lietotāju un korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāju tiesības individuāli celt prasības kompetentajās valsts tiesās saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā tiek celta prasība, lai novērstu jebkādu tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēju neatbilstību attiecīgajām šajā regulā noteiktajām prasībām.

13. pants

Rīcības kodeksi

1. Komisija rosina tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējus un tos pārstāvošas organizācijas un apvienības izstrādāt rīcības kodeksus, kuru nolūks ir veicināt šīs regulas pareizu piemērošanu, un šajā izstrādē ņemt vērā to dažādo nozaru īpatnības, kurās tiek sniegti tiešsaistes starpniecības pakalpojumi, kā arī mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu specifiskās iezīmes.
2. Komisija rosina tiešsaistes meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzējus un tos pārstāvošas organizācijas un apvienības izstrādāt rīcības kodeksus, kuru nolūks ir veicināt 5. panta 2. un 3. punkta pareizu piemērošanu.

14. pants

Pārskatīšana

1. Komisija līdz [date: three years after the date of entry into force] un pēc tam reizi trijos gados izvērtē šo regulu un ziņo par to Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai.
2. Pirmo šīs regulas izvērtēšanu veic jo īpaši, lai novērtētu, kā izpildīti 5., 6., 7. un 8. pantā minētie pienākumi, kāda ir to ietekme uz tiešsaistes platformu ekonomiku un vai var būt vajadzīgi papildu

noteikumi, tostarp attiecībā uz izpildi, nolūkā nodrošināt taisnīgu, paredzamu, ilgtspējīgu un uzticamu tiešsaistes uzņēmējdarbības vidi iekšējā tirgū.

3. Dalībvalstis sniedz visu attiecīgo informāciju, kas Komisijai var būt nepieciešama, lai sagatavotu 1. punktā minēto ziņojumu.
4. Izvērtējot šo regulu, Komisija ņem vērā atzinumus un ziņojumus, ko tai iesniegusi Tiešsaistes platformu ekonomikas novērošanas centra ekspertu grupa, kura izveidota saskaņā ar Komisijas Lēmumu C(2018)2393. Komisija vajadzības gadījumā ņem vērā arī 13. pantā minēto rīcības kodeksu saturu un darbību.

15. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

1. Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
2. To piemēro no [*date: six months following the day of its publication*].

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*